

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Osztálovozás

385.86

Szerző: György Endre

Hely

Cím: Bérkocsissegédek a bérkocsitulajdonosok hatalmában

Idő

"1919"

Forrás: Köztársasági Ujság

Személy

Bv 1919. 1. 1.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Bérkocsissegédek a bérkocsitulajdonosok hatalmában.

Semmis a kollektiv szerződés. — Még mindig a régi „lözung“-rendszer divik. — A leszerelt segédeket az iparosok nem fogadják vissza. — A bérkocsiipar egyéb bajai.

(A Köztársasági Ujság munkatársától.)

A notórius későnjárók, az egyébként barátságatlan pesti éjszakában, az utóbbi időben szokatlan zajra figyelhetnek fel. A konfliktusok vig patkócsattogása és a rozoga batárok kerekének barátságos zöreje az, ami megállásra készíti a fáradt vándort, hogy teli reménységgel tekintsen fel a bakon ülő hatalmasságra, aki szenvedéseitől van hivatva megmenteni a gyalogjártót. És a konfliktusok egykor korlátlan hatalmu urai, mintha kevésbé volnának hangos szavúak és kötekedők. Ó, dehogyan! Sőt leereszkedő nyájassággal tekintgetnek le a bakról és figyelve kémlelik a tájat, hogy a járókelő egyetlen intésére sietve fékeznek meg a horkanó méneket.

Mondhatnók, megszűnt a kocsisok hirhéd durvasága és első pillanatra ugylátszik, hogy a nem sokat dicsőített bérkocsiiparban a bérebeli viszonyok állottak helyre. A lovak virgoncabbak, elegendő fuvar is áll rendelkezésre, no hisz már igazán nem lehet egyéb kívánni valónk. De amint mondtuk, mindez csak látszólag. Nézzünk csak kissé a dolgok mélyére. Talán nem is ilyen rózsásak az állapotok.

A bérkocsi ipartársulat vezetősége és a szállítási és közlekedési munkások országos szövetsége, illetve a budapesti bérkocsitulajdonosok és az egyfogatú bérkocsissegédek, ez év november hó 21-én, december elsőjén kezdődő érvénnyel

oly értelmű megállapodást létesítettek, mely szerint:

1. Minden tulajdonos, akár személyesen akár segéddel vagy segédekkel fuvaroztat, csakis szigorúan a taxaméter alapján veheti fel a fuvarát. A taxa által felmutatott összegben kívül semmiféle követelést az utassal szemben támasztani nem szabad.

A bruttóbevételből a segédet 25 százalék, azaz huszonöt százalék illeti meg, amiből semmiféle levonásnak helye nincs. Ezzel szemben a segéd a kocsi és a szerszám tisztántartására köteleztetik. A huszonöt százalék a legközelebbi tarifaemeléskor harminc százalékra emelhetik fel, az egyéb kötelezettségek fentartása mellett.

Bizalomra való megállapodás esetén a tulajdonos és a segéd egyformán felelősségre vonható és megrendszabályozható.

A kollektiv szerződés ezen pont szerint tehát a bruttóbevételből a segédet kifejezetten huszonöt százalék illeti meg, amelynek betartása esetén megszűnnek az a régi messzias helyzet, melyet a bérkocsisok egyszerűen aszarolási rendszernek neveznek. Ez tudniillik abból áll elő, hogy a bérkocsitulajdonosok a napi keresményből hetven, nyolcvan, sőt száz korona átadást követelnek a segédektől, sőt, dacára a kollektiv

szerződés tiltó rendelkezésének, mely a bizalomra való megállapodás esetére megrendszabályozást helyez kilátásba, — a bérkocsitulajdonosok a hadból visszatérő alkalmazottakat, a kollektiv szerződés mellőzésével, csakis bizalmas megállapodás alapján hajlandók visszavenni, sőt dacára az idevágó kormányrendeletnek, a leszerelt bérkocsissegédek újbóli alkalmazását sok esetben egyszerűen megtagadják.

A lözung-rendszer a legnagyobb mértékben súlyos teher a bérkocsissegédekre, mert a tudvalevőleg kivétel nélkül vagyonos kocsitulajdonosok — akiknek majd mindegyikét 5 konfliktust tartt ezekben —, nem állják a napi 80—100 korona részesedést oly esetben is követelni a segédektől, amikor a nappali fuvar, a köteles reggeli 7 óra helyett, csak délelőtti 11 órakor engedik ki állomáshelyükre azzal, hogy este 6 órára vissza kell térniök az istállóba. Az éjszakai kocsi pedig este 10 óráig kénytelenek vesztegelni a bérkocsiiparos ur kocsiszinjében és parancs szerint csak ekkor indulhat utjára, holott pont tízkor már záróra van és ha nem közvetlenül ebben a záróra körüli mozgalmas félórában cserkész a konfliktus különböző helyiségek előtt, akkor hogyan használja ki a segéd az éjszakát és mely időben keresse meg még a mai háromszoros taxi mellett is azt a hatalmas összeget, amellyel mindenekelőtt a jónakét kijezessék és a maga, valamint a családja megélhetését biztosítsa.

A bérkocsissegédek szakszervezete a legteljesebb erővel küzd a lehetetlen állapot ellen és január 5-én, szerdán délelőtti a Klauzál-téren

915.

nyilvános nagygyűlést tartanak, hogy tiltakozó szavukat emeljék a segédek kizsákmányolásával szemben.

Informátorunk *Hoffmann Dániel*, a szakszervezet jegyzője ezzel kapcsolatban felemlítette, hogy a bérkocsiforgalom *rendkívül megcsappant és jóval kisebb, mint a forradalom előtt*, mert a közönség *nem szívesen veszi igénybe a rendkívül megdrágult járműveket, pedig — amint mondta — a harmadik dijszabás háromszorosára mellett sem találják meg teljesen a számításukat, bár minden újabb áremelést — illetve már a legutóbbit is — a főkapitány határozott ellenszenvvel fogadna.* Ma az ötszázöt számozott fiakker közül *csupán a fele van meg*, míg a 601-től 1466. számig terjedő egyfogatú közül *legföljebb ötszáz van üzemben*, mert nem bírják az ezek forgalomban tartásával járó

horribilis kiadást. Épen azért *a fiakkerok nagy részét egyfogatú járműre kellett átalakítani.* A lovak részére egyenkint naponta *egy kg. szén* és *másfél kiló zab* illetékes. *A zab métermázsáját 2—300 koronájával fizetik*, míg a pót-élelem-adagul használt *őrölt kukoricacsutka* *előtápa* száz kilogrammonkénti ára *ma is 90—100 korona.*

Arra a kérdésre, hogy hányan lehetnek a leszerelt bérkocsissegédek közül állás nélkül, *Hoffmann Dániel* elmondta, hogy *mintegy kétszáznyolcvanan* vannak azok, akik nem tudnak elhelyezkedni az iparban, leginkább *a bérkocsisiparosok fentebb ismertetett hajthatatlansága miatt.* A szakszervezet úgy próbál most a helyzeten segíteni, hogy *követelni fogja a női- és hadikocsisok, valamint a hajtási szabálytalanságokért többször büntetett segédek azonnali elbocsujtását*, mert csak így lesz lehetséges az állástalan bérkocsissegédek megélhetéséhez juttatni.

Általánosságban megértéssel és jóakarattal támogatjuk a segédek mozgalmát. Reméljük azonban, hogy a közönségnek személyi tekintetben *sem lesz kifogása a bérkocsissegédekkel való szűzletis érintkezés közben.*